Kooperativt lärande

LEKTIONEN	DE FÖRSTA VECKORNA	LÄRANDE TOTALT	SVÅRIGHET	KOSTNAD
45 minuter per lektion, minst tre lektioner i veckan	**Fem veckor att komma igång**	**Gott stöd** Elever lär sig mer i grupp med gemensamma mål, mest prövat i åk 6–9.	**Svårt**	**Låg**

METODEN

Paren och bordsöarna lär sig ämnet i strukturer där alla behövs och var och en kan visa vad hen kan. Du lär ut samarbetet lika medvetet som ämnet.

Lärandet går till så här. När eleverna förklarar för varandra hör både de själva och du hur de tänker. När vem som helst kan få svara, lönar det sig att förklara tills alla kan.

> DET SVÅRASTE Det som ofta faller bort är att du lär ut färdigheten. Visa den med T-kortet, låt klassen öva, lyssna efter den och säg vad du hörde.

KÄRNAN

1 Samarbetsfärdigheter

Du lär ut en färdighet i taget: du visar hur den ser ut och låter, och klassen övar den.

Start, Samarbetet och Avslut

2 Positivt ömsesidigt beroende

Paret eller gruppen har ett mål som de når först när alla kan, och de behöver varandra för det.

Genomgång och Samarbetet

3 Eget ansvar

Vem som helst kan få förklara gruppens svar, och sedan gör varje elev en egen uppgift.

Genomgång och Var och en visar

4 Delaktighet och stödjande interaktion

Alla tänker först själva och deltar sedan samtidigt och på lika villkor. Strukturen ger alla en tur.

Samarbetet

5 Återkoppling och reflektion

Paret eller gruppen reflekterar, och du ger återkoppling: du säger konkret vad du såg och hörde.

Samarbetet och Avslut

Du visar färdigheten, ger paret ett mål som kräver båda, lyssnar, låter var och en visa och säger vad du såg.

© Niclas Fohlin · niclasfohlin.se/metoder/kooperativt-larande/lathund

FÖRE FÖRSTA LEKTIONEN

- ☐ Planera den första veckans två eller tre korta samarbeten och den första hela lektionen.
- ☐ Sätt ihop paren och bordsöarna så att olika elever möts, och lägg en symbol på varje plats.
- ☐ Skriv ut bladet Samarbetsfärdigheterna, och förbered T-kortet för den första färdigheten, lyssna aktivt.
- ☐ Skriv ut lektionskortet, symbolerna, fraserna att låna och veckans strukturkort, och ta fram skålen med symbolerna.
- ☐ Boka besöken, ett av dem med speciallärare.
- ☐ Bestäm signalen med arbetslaget, eller med en kollega om du börjar ensam.

FÖRSTA VECKAN

Den första veckan gör ni två eller tre korta samarbeten. I det första kan paren leta efter tre saker de har gemensamt, och ni fyller i T-kortet för den första färdigheten, lyssna aktivt: vända sig mot kamraten, vänta på sin tur och tacka. Sedan kommer Ping-pong-prat. Den första hela lektionen, i vecka 2 eller 3, står på lektionskortet.

ETT SAMARBETE I EN VANLIG LEKTION

MINUT	DELEN	DU SÄGER
0–2	Start	*”Vänd er mot er kompis och säg hej med namnet.” ”Jag vill se … Jag vill höra …”*
2–6	Samarbetet	*”Tänk själv en stund.” ”Jag hör att ni frågar varandra: Hur tänkte du?”*
6–8	Var och en visar	*”Ni har en minut att göra alla redo.” ”Alla trianglar, ställ er upp.”*
8–10	Avslut	*”Vad hjälpte er att lära er? Vad gör ni bättre nästa gång?” ”Tacka din kompis för något bestämt hen gjorde.”*

RUTINEN T-KORTET

Överst på T-kortet, ovanför taket på T:et, står samarbetsfärdigheten. Under ögat står vad ni vill se när färdigheten används, och under örat vad ni vill höra. Då är det tydligt hur ni ska samarbeta, och efteråt kan ni fråga er om ni såg och hörde det.

1. Skriv veckans färdighet överst, ovanför taket på T:et.
2. Skriv med elevernas ord under ögat vad ni vill se och under örat vad ni vill höra när färdigheten används.
3. Visa färdigheten med en elev, och låt alla göra likadant i tio sekunder.
4. Peka på kortet när du ser och hör färdigheten, och fråga efteråt: Såg och hörde vi det som står på kortet?

© Niclas Fohlin · niclasfohlin.se/metoder/kooperativt-larande/lathund

Planera lektionen

Den första hela lektionen, ifylld som exempel. Minuterna är hållpunkter.

Klass	Ämne	Datum	Lektion i arbetsområdet
4B	**Matematik**	**tis 10/11**	**1**

När lektionen är slut ska eleverna kunna	Så ser jag att de kan
förklara olika sätt att få samma tal, med multiplikation och addition	**36 på två sätt, ett med gånger, på minitavlan**

Före lektionen

Färdigheten på T-kortet

Färdigheten	**Tänka högt: tänka själv först och säga sin tanke**
Ögat	**tummen upp, sedan knä mot knä**
Örat	**Jag tänker … därför att …**

Målet och hur var och en visar

Strukturen	**EPA**
Ni är klara när	**båda kan förklara tre sätt att få 24**
Var och en visar	**en symbol och den egna uppgiften**
Felet jag lyssnar efter	**adderar talen, så att 30 · 6 blir 36**

Förberett

Blad och facit	**T-kortet, EPA och minitavlor**
Stöd, till vem	**en trygg kamrat till den som behöver det, och ”Jag tänker … därför att …” på tavlan**

Lektionen · minuterna i den första hela lektionen

Start 0–5 min · kärnan 1	Färdigheten och det jag visar: **Paren hälsar. Visa färdigheten med en elev: tänk först, säg sedan**
Genomgång 5–15 min · kärnan 2 och 3	Innehållet och strukturens steg: **Visa att 3 · 4 och 10 + 2 ger 12. Visa EPA med en elev. Säg målet och att du drar en symbol**
Samarbetet 15–32 min · kärnan 1, 2, 4 och 5	Uppgiften, eller en fråga med många svar: **”Tänk själv på ett sätt att få 24. Säg ditt, och lyssna på kompisens. Hitta ett tredje tillsammans.” Säg vad du hör**
Var och en visar 32–40 min · kärnan 3	Den egna uppgiften, där felet syns: **En symbol, två förklarar parets sätt. Alla gör 36 på två sätt, ett med gånger**
Beslutet elever i dag: 28	**Nästan alla kan** Högst 5 av 28 med fel. Gå till Avslutet. I nästa samarbete sätter du dig först med dem som inte kunde. Jag sätter mig först med: **dem som adderade talen** **De flesta kan** 6–13 av 28 med fel. Paren visar varandra sina lösningar och förklarar, och du lyfter ett vanligt missförstånd. Missförståndet jag lyfter: **30 + 6 mot 30 · 6** Paren jämför: **sina sätt** **Hälften eller färre kan** 14 eller fler av 28 med fel. Stanna och visa igen, och låt paren göra en uppgift till tillsammans. Det jag visar igen: **fyra grupper med sex, med materialet**
Avslut 40–45 min · kärnan 1 och 5	Frågorna till reflektionen: **Vad hjälpte er att lära er? Vad gör ni bättre nästa gång?**

© Niclas Fohlin · niclasfohlin.se/metoder/kooperativt-larande/lathund

De första veckorna

Metoden är troligen ny för dig och för klassen. Ordningen och takten är förslag.

VECKA	KLASSEN LÄR SIG	DU ÖVAR	GÅ VIDARE NÄR
1. Klimatet: Kamraten, T-kortet och Ping-pong-prat	Att lyssna aktivt: vända sig mot kamraten, vänta på sin tur och tacka.	Att visa strukturen med en elev, tänka högt om det eleverna ska tänka på i samtalet och säga vad du såg.	nästan alla par turas om och tackar
2. Samtalet: EPA och signalen	Att tänka högt: tänka själv först och säga sin tanke till kamraten, och att följa signalen.	Att ge tanketid och lyssna efter om båda säger något eget.	båda i nästan alla par säger något eget
3. Paret: Turas om	Att ställa frågor: fråga kompisen först och hjälpa utan att säga svaret.	Att fråga paret i stället för att ge svaret.	båda i nästan alla par du lyssnar på kan förklara parets lösningar
4. Grupperna: Bordsön och Huvuden ihop	Att kolla att alla kan, och att enas vid bordsön om ett svar som alla kan ge.	Att dra en symbol ur skålen och låta bordsön hjälpa den som har symbolen att bli redo.	de du frågar kan svara för gruppen vid nästan alla bordsöar
5. Grupperna: Gruppen och Mötas på mitten	Att bygga vidare på kamratens idé och ge gruppen namn och kontrakt.	Att säga vad varje elev bidrog med.	nästan alla grupper visar hur de byggde vidare och säger vad de ska göra bättre

MED DIG PÅ VÄGEN På arbetslagets första möte bestämmer ni signalen, planerar första hela lektionen och bokar besöken. Speciallärare n ser den första hela lektionen och de egna uppgifterna i vecka 2 eller 3, och en kollega eller rektor i vecka 4. I slutet av de första veckorna ses ni igen, reflekterar och bestämmer hur ni fortsätter.

EFTER DE FÖRSTA VECKORNA En kollega besöker en lektion i månaden, fyra gånger. Du läser dina anteckningar om elevernas egna uppgifter med speciallärare n, och de som inte lär sig innehållet får stödundervisning.

OM DET GLIDER

FALLGROPEN	PRÖVA I STÄLLET
1 Du ber om färdigheten men visar den inte	Namnge en färdighet i taget och visa hur den låter. Fyll i T-kortet med klassen, och säg efteråt vad du såg.
2 Uppgiften går att lösa ensam	Skriv om frågan så att svaret kräver allas delar, eller dela materialet så att var och en bär en del.
3 Slumpen blir inte av	Tre stödord på lappen och en stund till efter dragningen gör att de som står kan svara. Dra symbolen inför klassen.
4 Två av fyra pratar	Ge var och en ett talkort, som ett gem. Den som har talat lägger det i mitten, och ingen talar igen förrän alla har lagt sitt.
5 Reflektionen hinns inte med	Stoppa halvvägs, som i Samarbetet, och fråga om färdigheten: Kan vi se och höra att den används?

© Niclas Fohlin · niclasfohlin.se/metoder/kooperativt-larande/lathund